

Demografia v strategických dokumentoch vidieckych obcí v SR: povinná jazda alebo reálne plánovanie

49. Konferencia ČDS, Lednice

Branislav Bleha, PriF UK Bratislava

Legislatívny rámec

- Demografia je povinnou súčasťou územných plánov, PHSR, komunitných plánov

Výskumný rámec

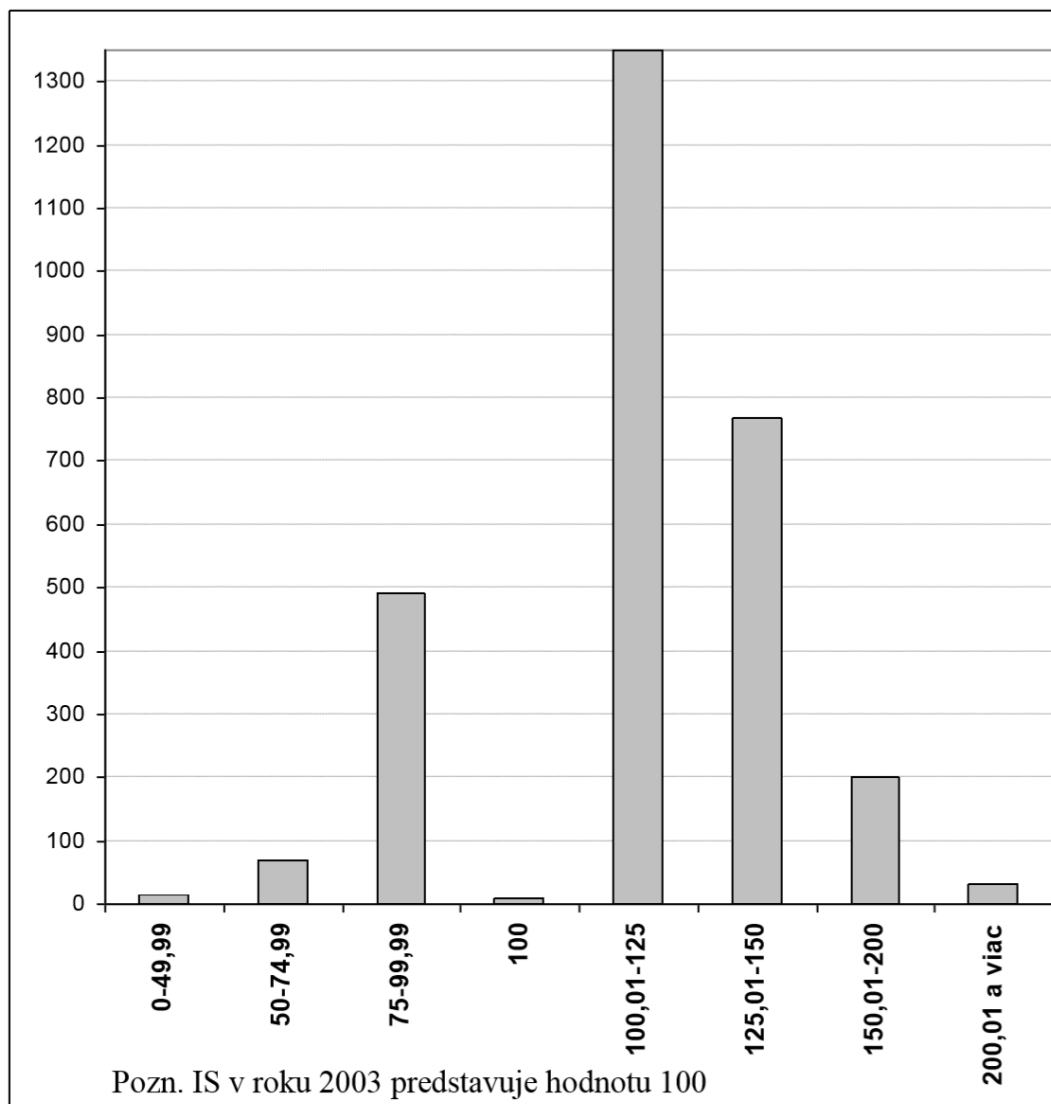
- Bleha. B. (2011). Sociológia Vol. 43, No.4

Lokálny demografický vývoj na Slovensku: percepcia, spoločenské implikácie a interdisciplinárne výzvy¹

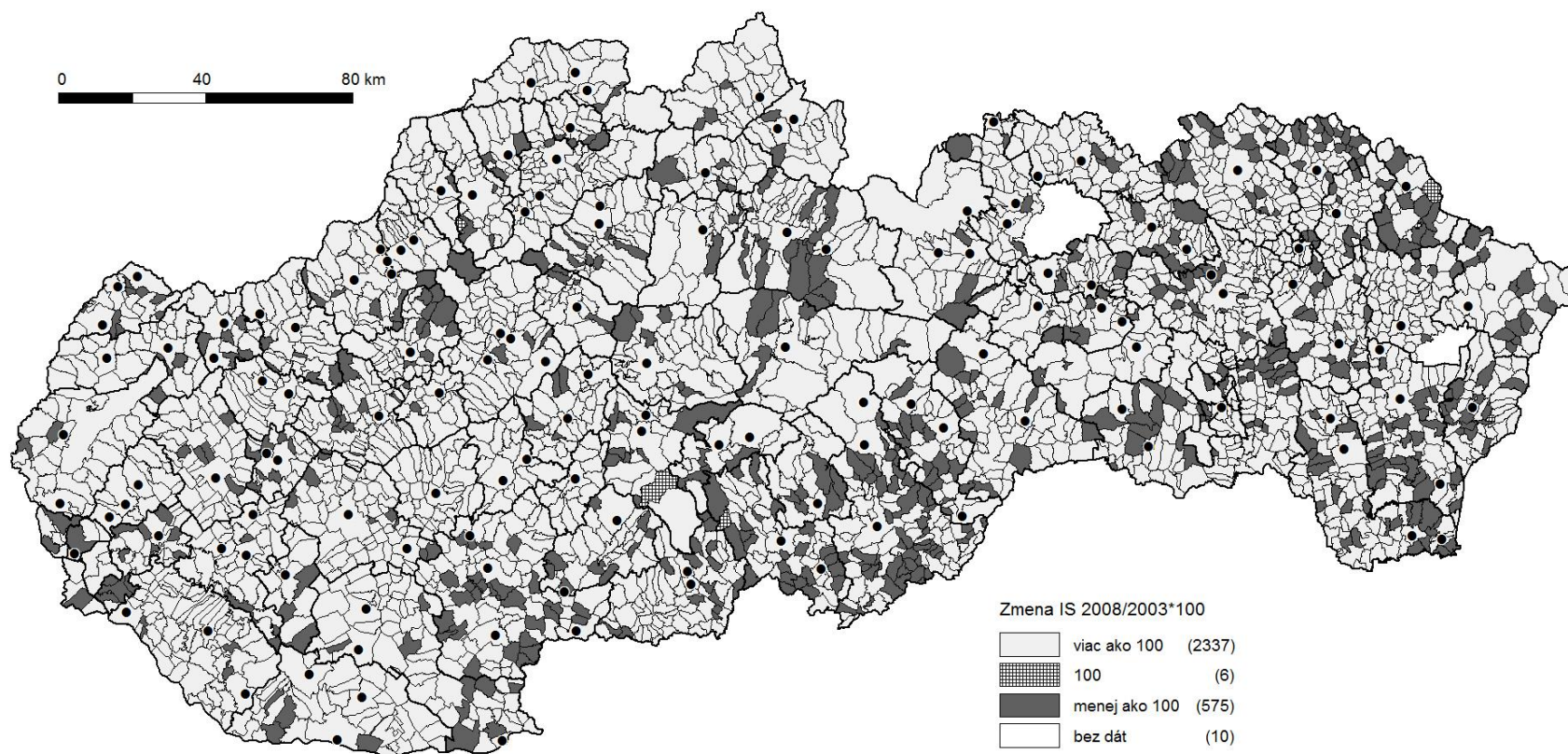
Branislav Bleha²

Katedra humánnej geografie a demogeografie, Prírodovedecká fakulta UK,
Bratislava

Graf č. 2: Histogram rozdelenia obcí SR podľa zmeny indexu starnutia 2003 – 2008

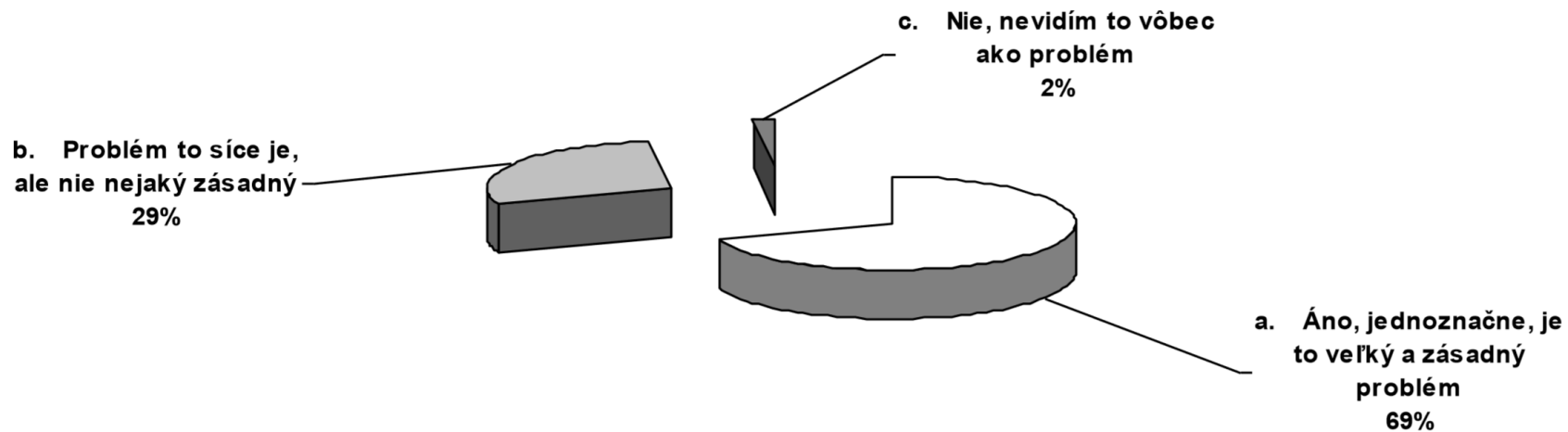

Zmena priemerného veku v obciach

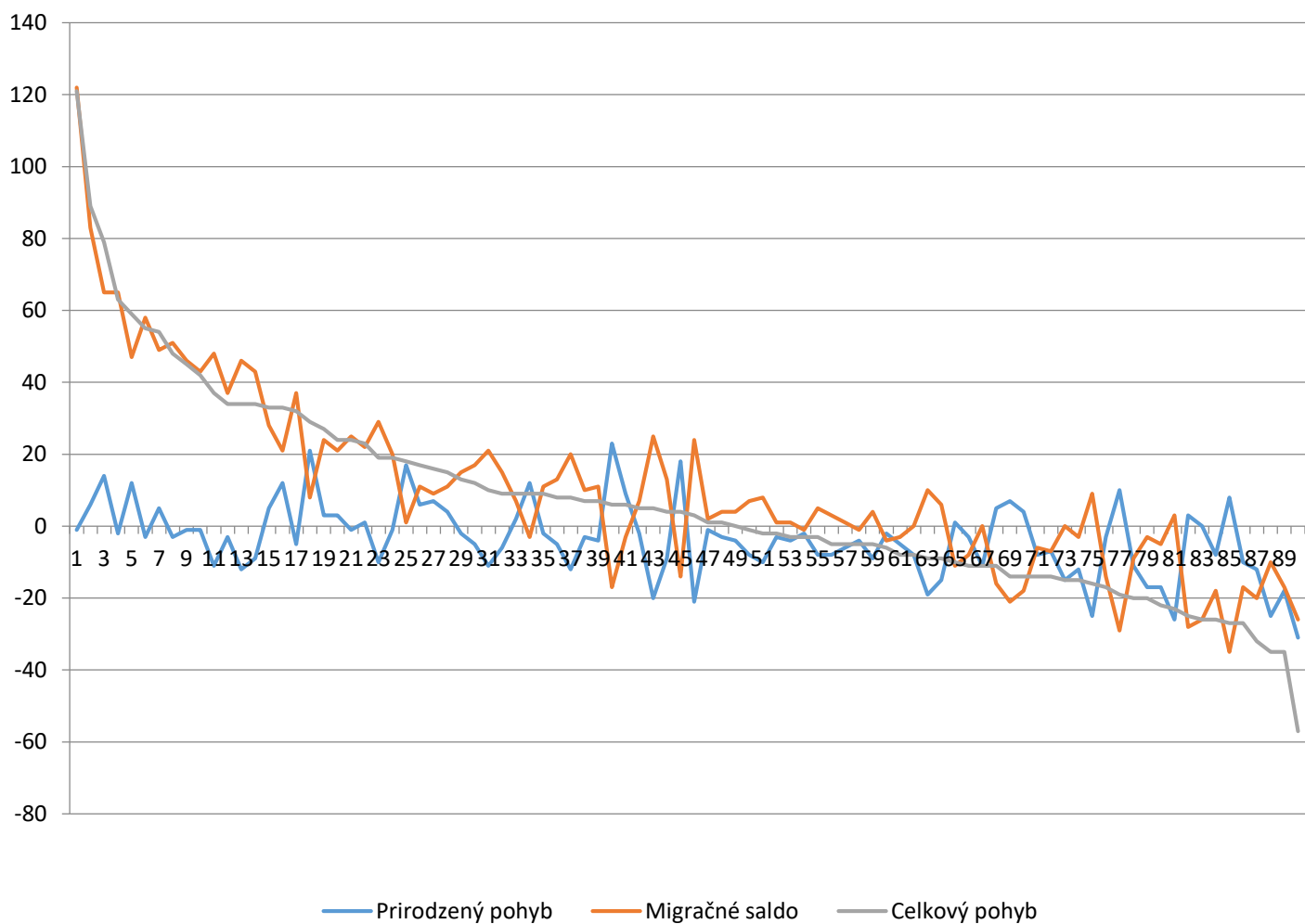

Zdroj: Bleha, B. 2011

Vnímanie demografického starnutia ako problém pre obce vo všeobecnosti

Základné demografické charakteristiky 72 skúmaných obcí za rok 2016

Rozsah a vhodnosť štruktúry – max. 20 bodov

- rozsah je primeraný, dostatočný a z demografického pohľadu vhodne štruktúrovaný (20 b)
- rozsah je v zásade dostatočný, aj keď niektoré pasáže mohli byť dlhšie, v štruktúre demografickej analýzy sú aj menšie chyby, resp. niektoré dôležité časti sú opomenuté alebo marginálne spomenuté (napríklad chýba resp. je veľmi stručná analýza migrácie alebo chýba zhodnotenie vekovej štruktúry ale pričom ostatné časti sú spracované kvalitne a pod.) (15 b)
- rozsah je skôr nedostatočný, príliš stručný, úplne chýbajú niektoré podstatné časti, resp. viac podstatných častí je spomenutých nedostatočne, okrajovo. (10 b)
- demografická časť je síce spomenutá, ale úplne nedostatočne z hľadiska rozsahu a vhodnosti jej štruktúry (5 b)

Obsahová kvalita textu samotnej analýzy – max. 30 bodov

- textová analýza je pomerne podrobná, fakty sú dobre zhodnotené a súčasne vysvetlené, je zreteľná snaha hodnotiť faktory demografických javov a zmien v predmetnej populácii, ukazovatele sú vhodné a dobre vypočítané, časti textu sú vhodne a dostatočne prepojené (30 b)
- textová analýza je pomerne podrobná, fakty sú dobre zhodnotené a súčasne vysvetlené, je zreteľná snaha hodnotiť faktory demografických javov a zmien v predmetnej populácii, avšak zriedkavo sa objavujú aj menšie faktické chyby, nezrozumiteľné tvrdenia, niektoré dôležité ukazovatele absentujú alebo sú zle vypočítané, niektoré časti textu mohli byť lepšie prepojené (20 b)
- Textová analýza je menej podrobná, viaceré dôležité ukazovatele absentujú, fakty sú síce hodnotené, ale už v menšej miere vysvetľované, bez hľadania príčin a dôsledkov. Pomerne často sa objavujú aj faktické chyby, nezrozumiteľné tvrdenia, interpretácie, časti textu sú nedostatočne prepojené (10 b)
- textová analýza je veľmi nedostatočná (málo podrobná, bez vysvetlení, veľké pasáže sú nezrozumiteľné a/alebo sú interpretácie nejasné, nepodložené a pod.) (5 b)

Kvalita a rozsah príloh – max. 20 bodov

- prílohy sú veľmi kvalitné, dobre spracované, výpovedné, je ich dostatok a sú naviazané na text (20 b)
- prílohy sú v zásade kvalitné, v malej miere sa objavujú drobné nedostatky (chýbajúce popisy, nejasné časti) (15 b)
- prílohy sú v menej kvalitné, vo väčšej miere objavujú sa objavujú nedostatky (10 b)
- prílohy sú súčasťou práce, ale sú málo zviazané s textom, obsahujú formálne a metodické chyby, resp. sú po grafickej stránke nedostatočné (5 b)
- prílohy sa v práci nenachádzajú (0 b)

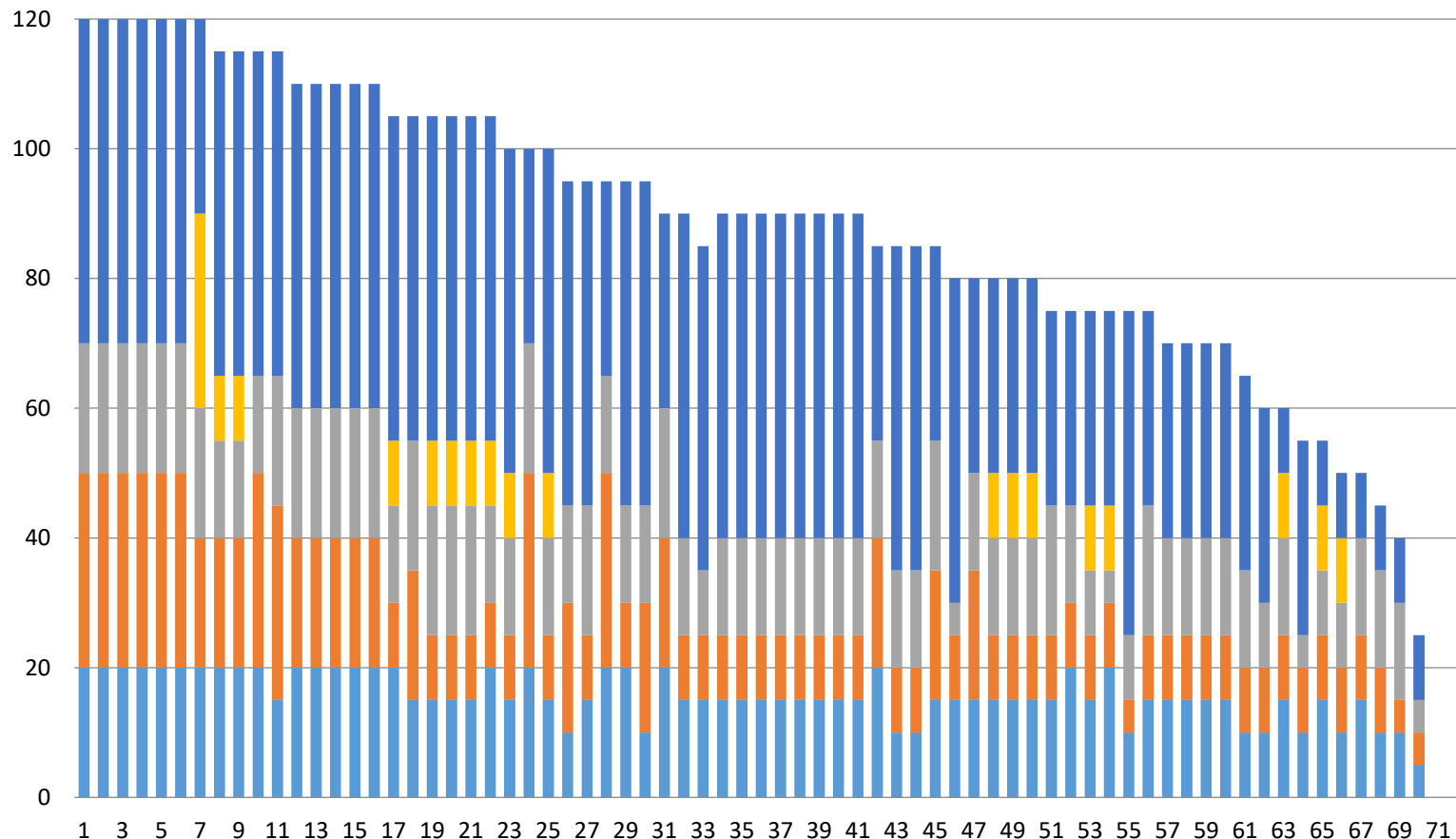
Kvalita a rozsah prognózy budúceho vývoja – max. 30 bodov

- prognóza je dostatočne podrobná, metóda je vysvetlená, prognóza je vhodne prezentovaná, prognózovaný je dostatočný počet ukazovateľov (aj dynamika aj vekové zloženie) (30 b)
- prognóza je v zásade podrobná, metóda je vysvetlená, prognóza je vhodne prezentovaná, prognózovaný je dostatočný počet ukazovateľov (aj dynamika aj vekové zloženie), ale objavujú sa aj nedostatky (napríklad nedostatočne vysvetlené pozadie, nedostatočne popísané predpoklady alebo nedostatočne zhodnotené výsledky a pod. (20 b)
- prognóza je iba veľmi stručná, resp. nie je jasné ako sa došlo k výsledkom, počet ukazovateľov je nízky, popis výsledkov príliš stručný, celkovo prognóza má závažné nedostatky (10 b)
- prognóza nie je súčasťou demografickej časti (0 b)

Kvalita a rozsah opatrení v oblasti demografického vývoja – max. 50 bodov

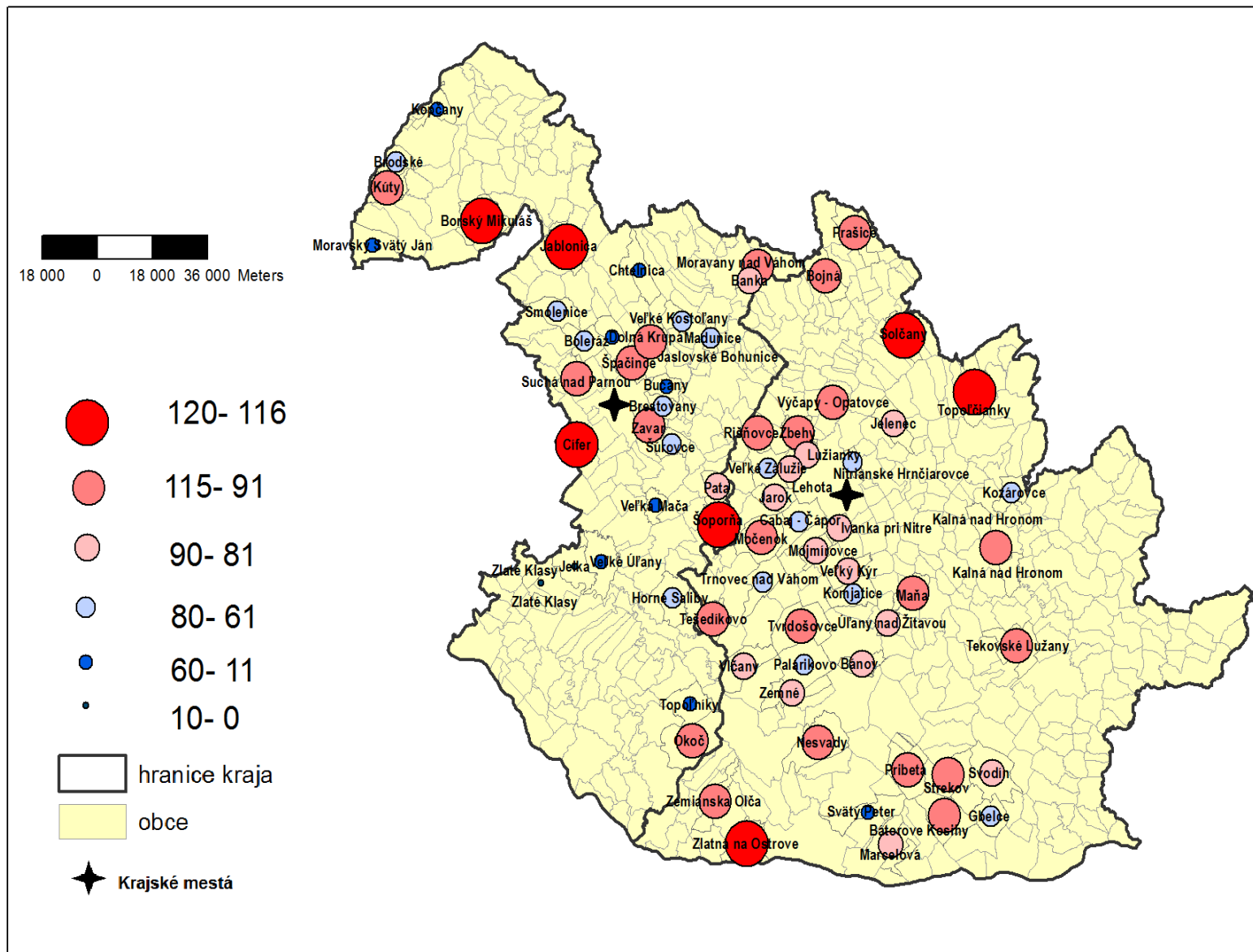
- kvalita a rozsah opatrení v oblasti demografického vývoja boli veľmi dobre pripravené, výpovedné, vysvetlené a zodpovedali danému demografickému vývoju v obci (50 b)
- opatrenia v oblasti demografického vývoja z časti zodpovedajú danému demografickému vývoju (30 b)
- opatrenia v oblasti demografického vývoja sú len veľmi nepatrné, chýba tu viacero opatrení, ktoré by bolo vhodné z hľadiska demografického vývoja zahrnúť (10 b)
- v opatreniach nenachádzame žiadne projekty, ktoré by priamo nadväzovali na demografický vývoj alebo je zhodnotenie demografického vývoja v danom dokumente natoľko slabé, respektíve nedostačujúce, že nemožno zhodnotiť nadväznosť opatrení na demografický vývoj (0 b)

Sumárne vyhodnotenie demografickej časti PHSR v 72 obciach Nitrianskeho a Trnavského kraja

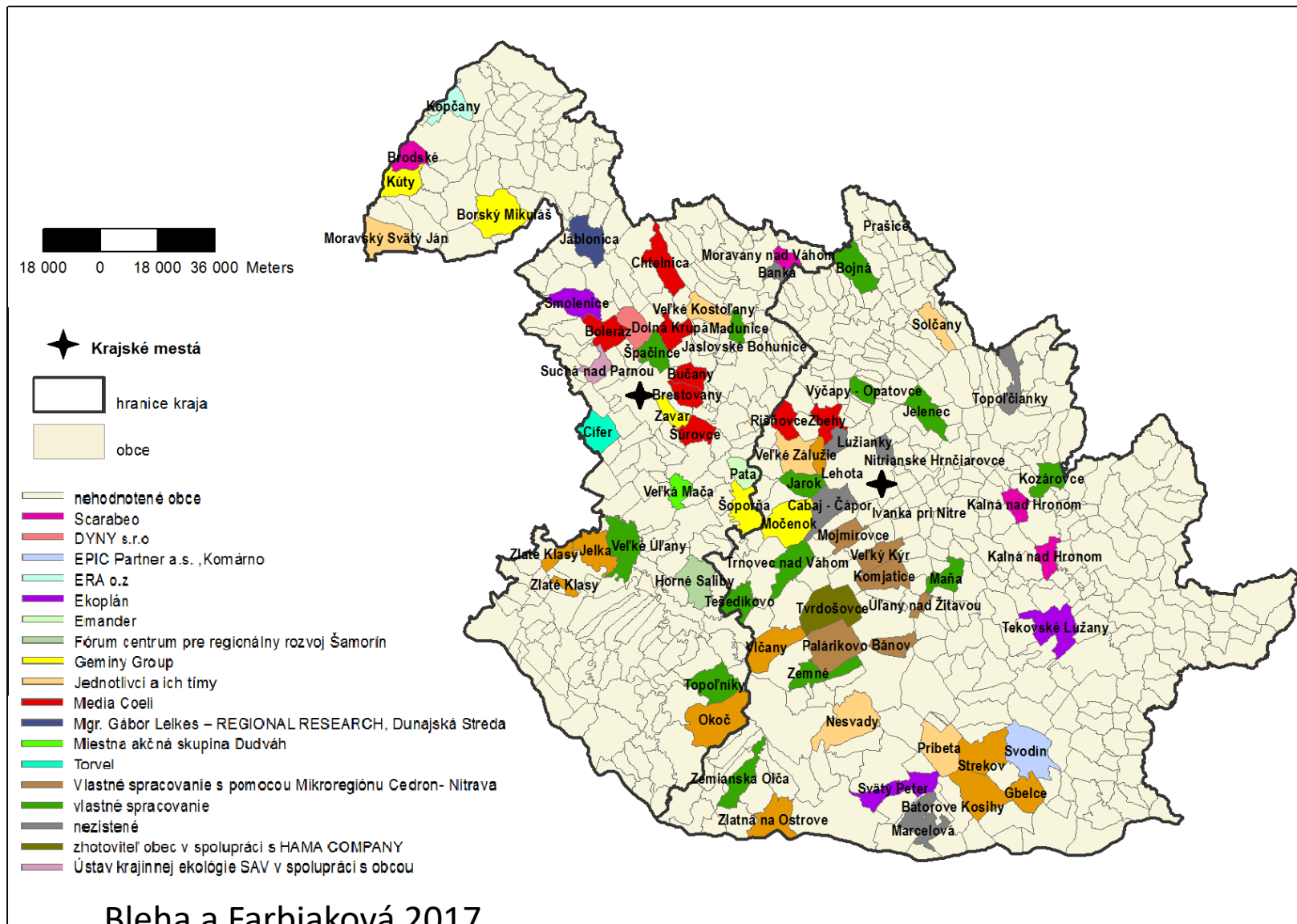
- Kvalita a rozsah opatrení v oblasti demografického vývoja
- Kvalita a rozsah prognózy budúceho vývoja
- Kvalita a rozsah príloh
- Obsahová kvalita textu samotnej analýzy
- Rozsah a vhodnosť štruktúry

Rozmiestnenie a hodnotenie obcí vo VÚC

Bleha a Farbiaková 2017

Spracovatelia PHSR

Záver

- Rôznorodá kvalita, ale celkovo neuspokojivá
- Absencia prognóz + slabá obsahová kvalita
- Hodnotenie opatrení je náročné (teoreticky vs prakticky)
- „Šablónovité“ spracovanie
- Poloha nerozhoduje
- Návod na vypracovanie prognóz